

hans alma
coaching & training

Geestelijke verzorging als esthetisch proces

Symposium VGVZ 2018
Voedsel voor de ziel
25 juni 2018

Beroepsstandaard Geestelijk Verzorger

De esthetische dimensie van zingeving en levensbeschouwing verwijst naar de vormende betekenis van ervaringen met schoonheid in zowel cultuur als natuur

Geestelijke Verzorging

Wat is schoonheid?

Relatie esthetische - existentiële dimensie?

Ervaringen van afschuw en walging?

Geestelijke Verzorging als Esthetisch Proces

Aisthesis

- **Zintuiglijk en affectief geraakt worden**
- **Inzicht dat daaraan ontleend wordt**

Geestelijke Verzorging als Esthetisch Proces

Aisthesis

- **Aandachtige en verbeeldingsvolle waarneming die schoonheid ander doet oplichten**
- **Kwetsbaarheid van negatieve en afstotende ervaringen**
- **Kracht van levensbeschouwelijke bronnen**

Geestelijke Verzorging als Esthetisch Proces

Procesbenadering van zingeving en levensbeschouwing

- We leven in een wereld in *wording*
- Kwaliteit van onze antwoordrelatie tot omgeving
- Transformatieve kracht van verbeelding
- Noodzaak van reflectie en dialoog

Verbeeldingskracht

- **Het vermogen om het gegevene te zien in het licht van het mogelijke**
- **Het vermogen om zich voorstellingen te maken van die mogelijkheden**
- **Het vermogen om van perspectief te wisselen en (kritisch) te reflecteren op die voorstellingen**

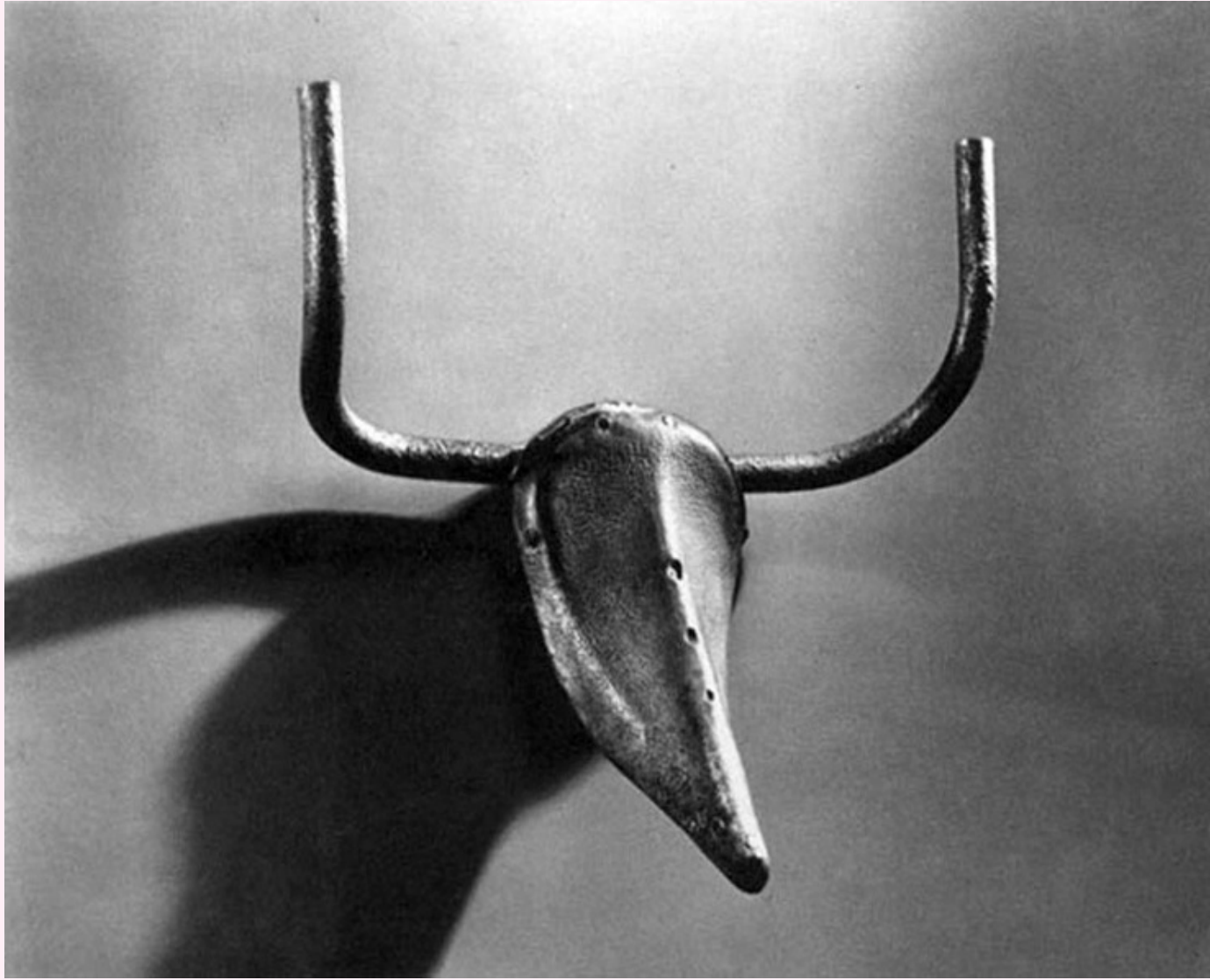
Verbeeldingskracht

- **Zich in het perspectief van een ander verplaatsen (empathie)**

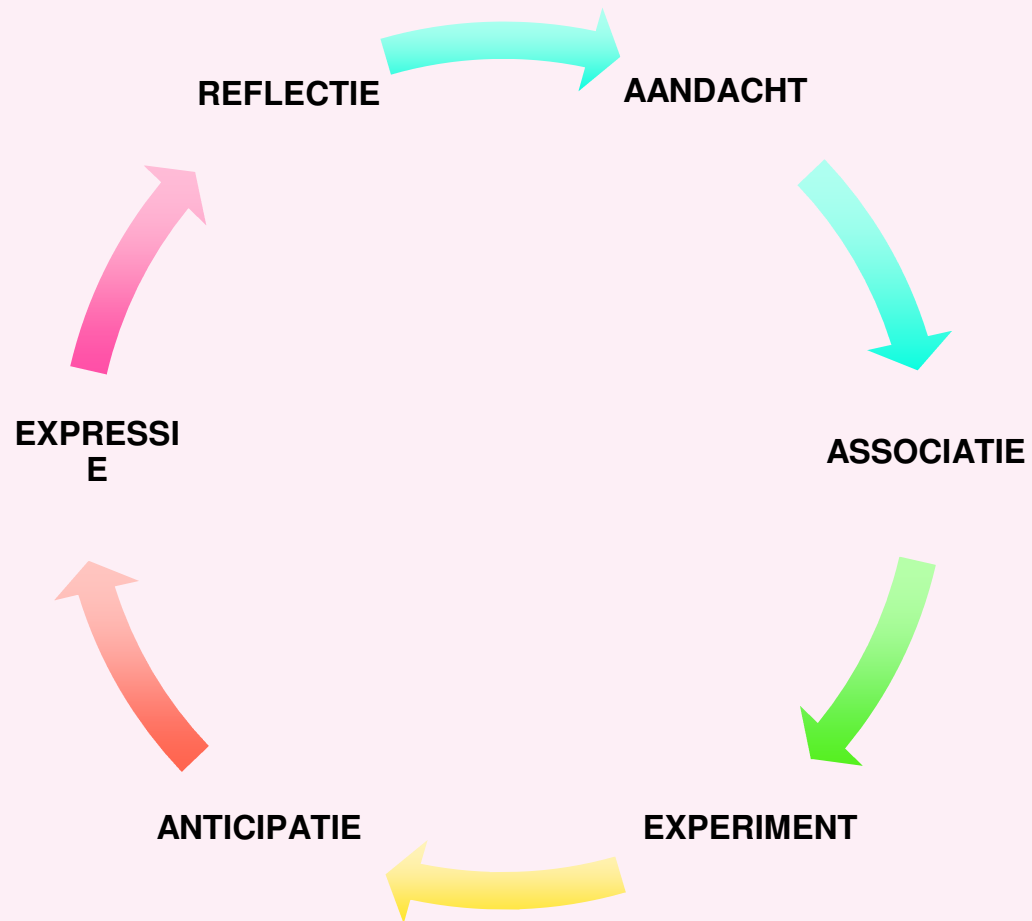
Verbeeldingskracht

- **Zich in het perspectief van een ander verplaatsen (empathie)**
- **Creatief onderzoeken van de situatie op nieuwe mogelijkheden (creativiteit)**

Verbeeldingskracht

Aandacht

Aandacht is de rechtvaardige en liefdevolle waarneming van iemand of iets in de werkelijkheid

(Iris Murdoch)

Associatie

Associatie is het betrekken van herinneringsmateriaal op de actuele situatie: wat zijn je bronnen (ervaring, kennis, traditie)?

Associatie

Bronnen:

- **Ervaring**

Associatie

Bronnen:

- **Ervaring**
- **(Feiten)kennis**

Associatie

Bronnen:

- **Ervaring**
- **(Feiten)kennis**
- **Input van anderen**

Associatie

Bronnen:

- **Ervaring**
- **(Feiten)kennis**
- **Input van anderen**
- **Traditie (levensbeschouwelijk, cultureel)**

Herbronnin g

Wat motiveert me?

Waar aan ontleen ik steun als het tegenzit?

Wat raakt en ontroert me?

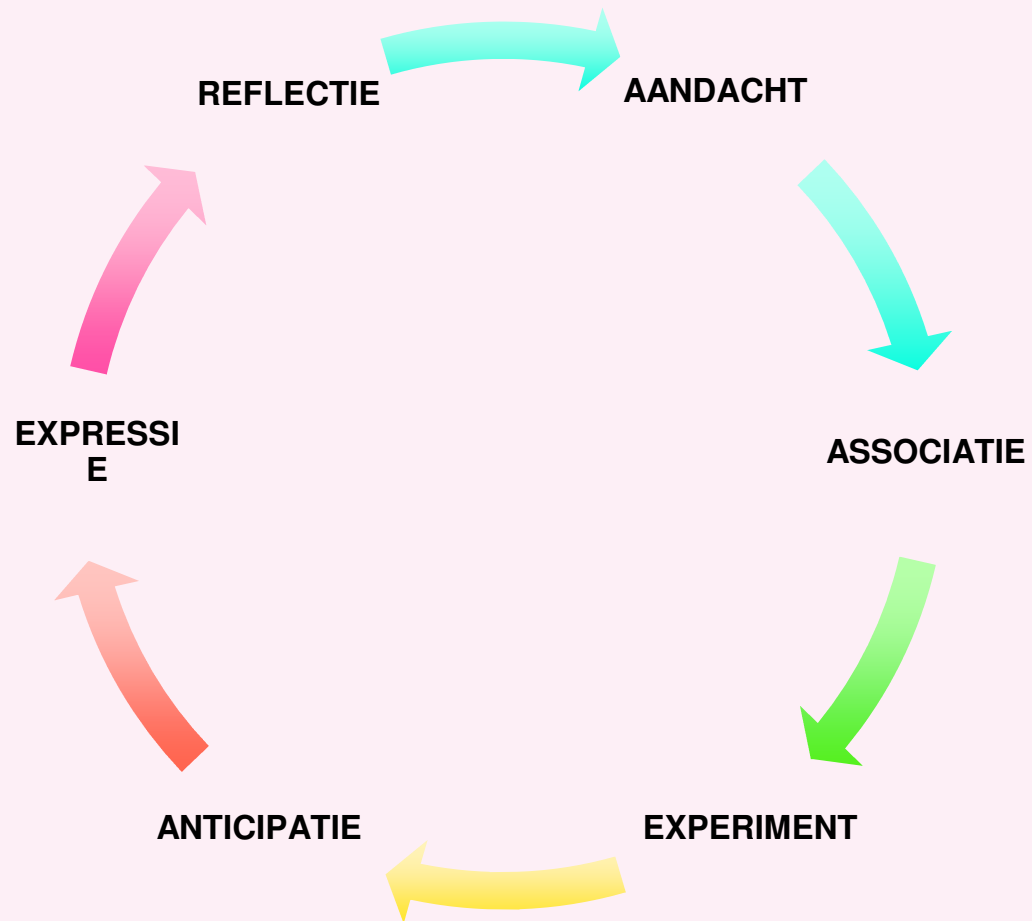
Waar doe ik het allemaal voor?

Wat wil ik achterlaten?

- **Exploratie van levensbeschouwelijke traditie(s)**
- **Herbronning door ‘commitment’**

Verbeeldingskracht

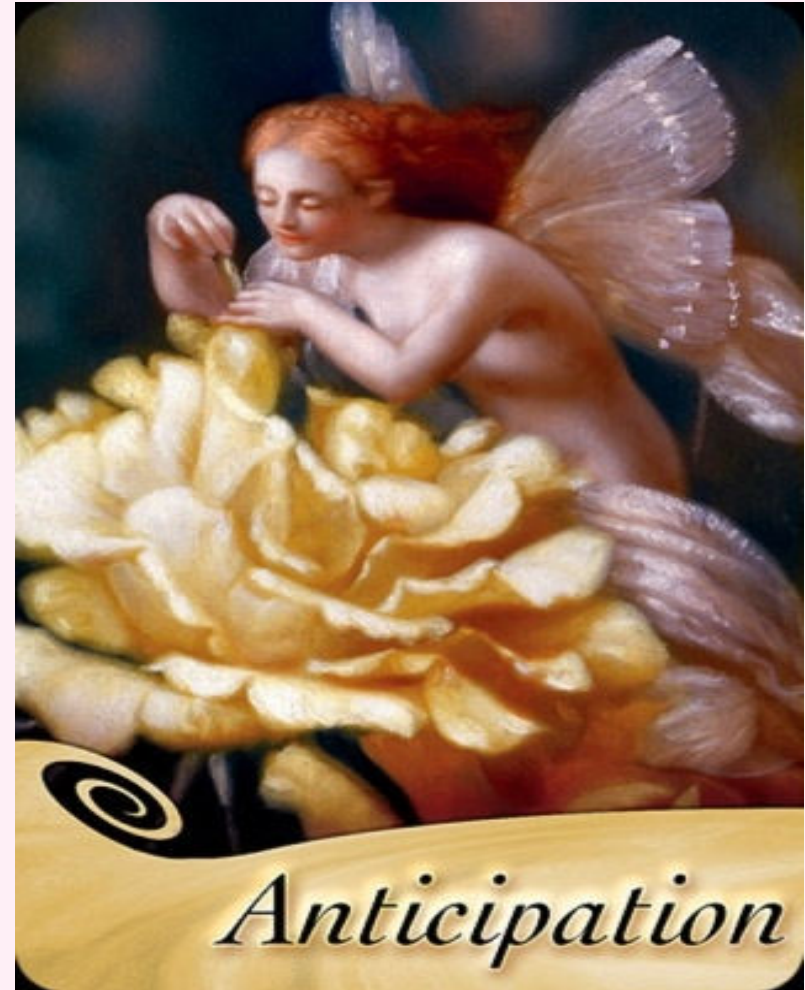
Experiment

Experiment is het spelen met waarnemings- en herinneringsmateriaal om daaruit iets nieuws te laten ontstaan

Anticipatie

Anticipatie is de verwachting van nieuwe (handelings)mogelijkheden die voortvloeien uit het experiment: wat is je droom?

Expressie

Expressie is het tot uitdrukking brengen van de geanticiperde (handelings)mogelijkheden en het doen ontstaan van nieuwe

Metafoor van de Haiku

- **In een paar woorden de complexe volheid van een moment, een ervaring vangen**
- **Haiku-houding: ontvankelijkheid (situatie onderzoeken vanuit openheid i.p.v. probleem oplossen vanuit instrumentaliteit)**
- **Haiku-moment: verbinding van de ‘eeuwigheid van waarheid’ met de ‘onmiddellijkheid van ervaring’**

(John Paul Lederach, 2005)

Metafoor van de Haiku

Haiku (俳句) is een vorm van Japanse dichtkunst, geschreven in drie regels waarvan de eerste regel 5, de tweede regel 7 en de derde regel weer 5 lettergrepen telt

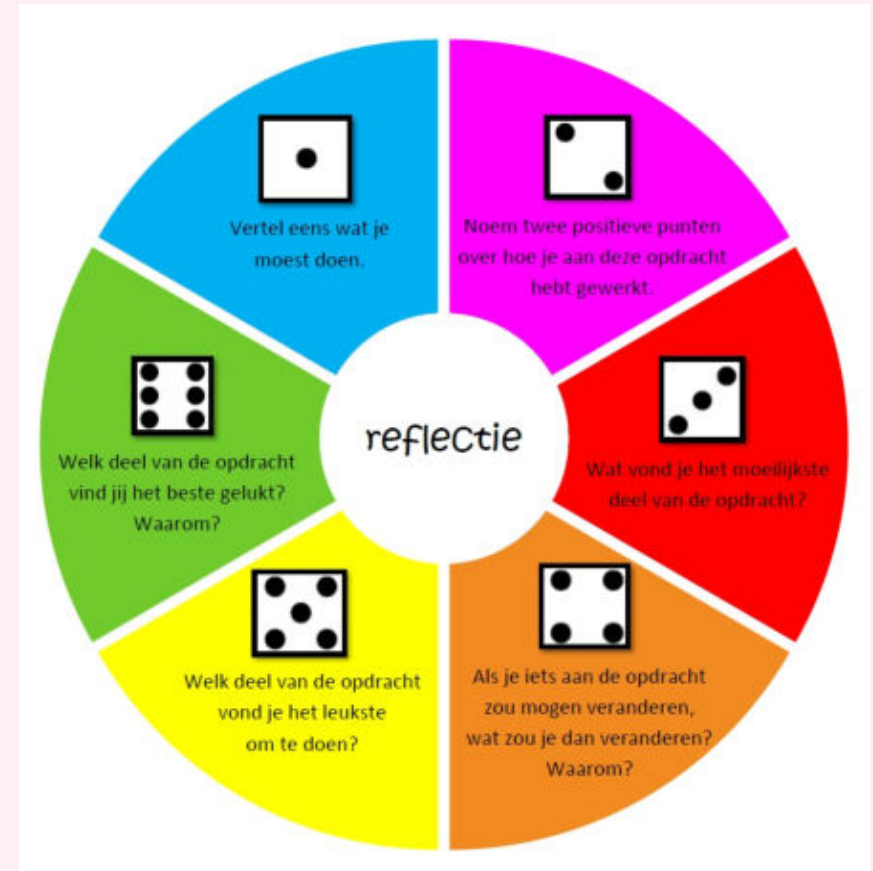
Haiku

**In het morgenrood
op de tip van het graanblad
de rijp van voorjaar**
Onitsura (1660 – 1738)

**Dikke huisjesslak,
ook jij beklimt de Fuji
– maar langzaam, langzaam**
Issa (1763 – 1828)

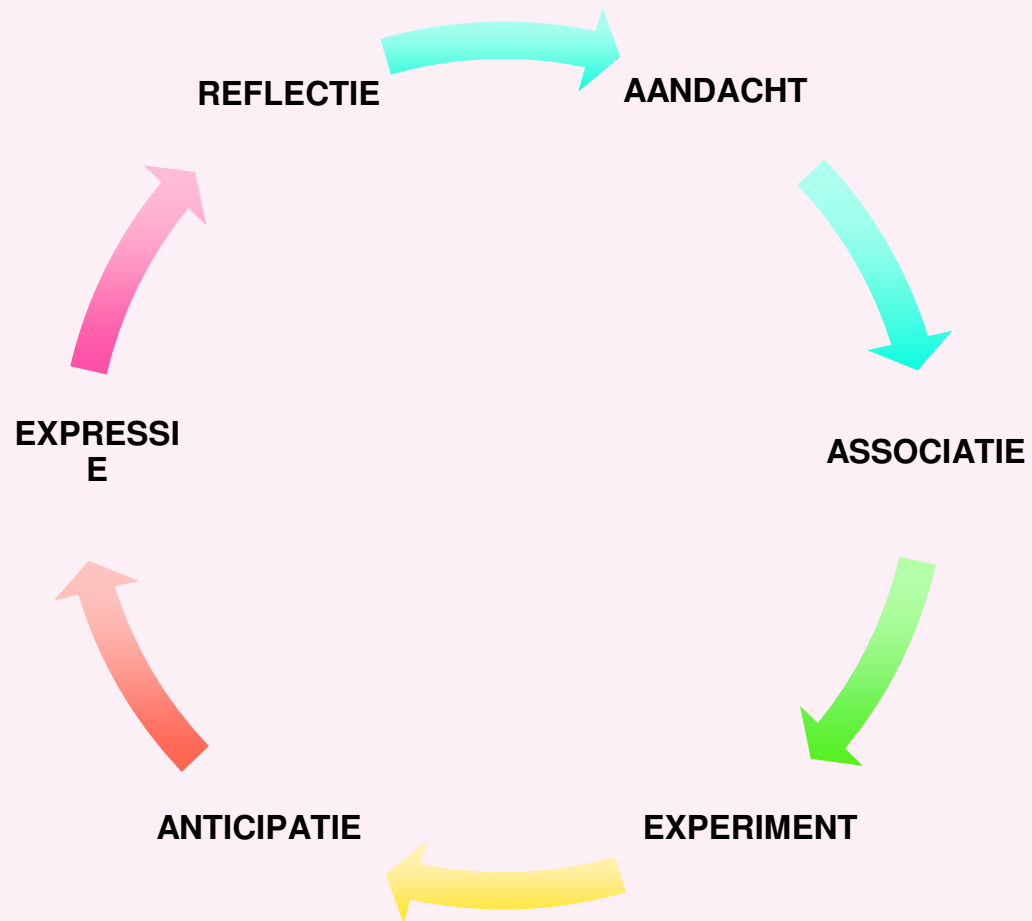
Reflectie

(Kritische) reflectie op wat tot uitdrukking is gebracht, vanuit zoveel mogelijk perspectieven

Geestelijke verzorging als esthetisch proces

Literatuur

Alma, H.A. (2005). *De parabel van de blinden: Psychologie en het verlangen naar zin*. Amsterdam: SWP.

Alma, H.A. (2018). *De kunst van samenleven: Een pleidooi voor een pluralistisch humanisme*. Brussel: VUBPRESS.

Dewey, J. (2005). *Art as experience*. New York: Penguin Putnam.

Lederach, J.P. (2005). *The moral imagination: The art and soul of building peace*. Oxford: Oxford University Press.

Murdoch, I. (1997). *Existentialists and mystics: Writings on philosophy and literature*. New York: Allen Lane The Penguin Press.